

Průběžná zpráva o předsudečném násilí

1. dubna - 30. června 2024

In IUSTITIA, o.p.s.

Obsah

Shrnutí: Zjištěné incidenty.....	2
Shrnutí: Právní vývoj.....	3
Shrnutí: Společenské ovzduší.....	4
Pohnutka pachatelů.....	5
Formy útoku.....	6
Způsobená škoda.....	7
Incidenty dle kraje.....	8
Incidenty dle lokality.....	9
Významné případy.....	10
Právní vývoj.....	11
Společenské ovzduší.....	14
Poznámky k metodologickým charakteristikám zprávy.....	18

Shrnutí: Zjištěné incidenty

In IUSTITIA zjistila ve druhém čtvrtletí roku 2024 **24 předsudečných incidentů**, které se staly na území Česka.

Ve srovnání s předchozím kvartálem se jedná o **pokles o 8 incidentů**.

Celkově se terčem předsudečného násilí stávali lidé zejména z důvodu národnosti a etnicity a sexuální orientace a genderové identity. Mezi ohroženými skupinami se objevují zejména **lidé s ukrajinskou národností a jinou než heterosexuální orientací a cisgenderovou identitou**.

Předsudečné násilí bylo zaznamenáno zejména v **Hlavním městě Praze**. Incidenty byly nejvíce páčány **ve veřejném prostoru a na internetu**.

Shrnutí: Právní vývoj

Evropský výbor pro sociální práva zveřejnil rozhodnutí, podle kterého ČR porušuje Evropskou sociální chartu, když nesbírá data o etnicitě dětí nacházejících se v institucionální péči státu.

Vláda schválila návrh zákona, který definuje pojem „domácí násilí“ a rozšiřuje práva obětí domácího násilí.

Některé rezorty v rámci mezirezortního připomínkového řízení k novele trestního zákoníku navrhuji zahrnout i rozšíření postihu v rámci předsudečných trestných činů o další osobnostní charakteristiky.

Ústavní soud rozhodl, že kromě náhrady za duševní útrapy ve smyslu § 2959 OZ se pozůstalí mohou domáhat také náhrady za újmu na jejich vlastním psychickém zdraví (např. ve vztahu ke způsobeným depresím).

Vláda na základě doporučení mezinárodních organizací předložila Poslanecké sněmovně návrh na zřízení tzv. dětského ombudsmana. Poslanci jej schválili v prvním čtení.

Ústavní soud odmítl první z několika stížností města Vsetín, týkajících se zvýšeného odškodnění pro romské rodiny vystěhované mimo kraj. Argumentaci města soud označil za předsudečnou.

Novela zákona zavádějící redefinici znásilnění vstoupila v platnost, účinnosti nabude s Novým rokem.

Rada Ministrů členských zemí EU přijala doporučení členským státům, které navrhuje konkrétní legislativní i nelegislativní kroky k potírání předsudečného násilí.

Evropský parlament a Rada EU schválily směrnici o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Členské státy jsou tak povinny učinit konkrétní opatření v této agendě.

Shrnutí: Společenské ovzduší

V Letech u Písku byl otevřen Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách.

Poslanci navrhli prezidentovi k udělení státního vyznamenání i romského aktivistu Čeňka Růžičku a hudebníka Antonína Gondolána.

Poslankyně a starostka brněnských Černovic se urážlivě vyjadřovala o jedné romské rodině, na své funkce ale navzdory výzvě nerezignovala.

Vláda schválila zákon o podpoře bydlení.

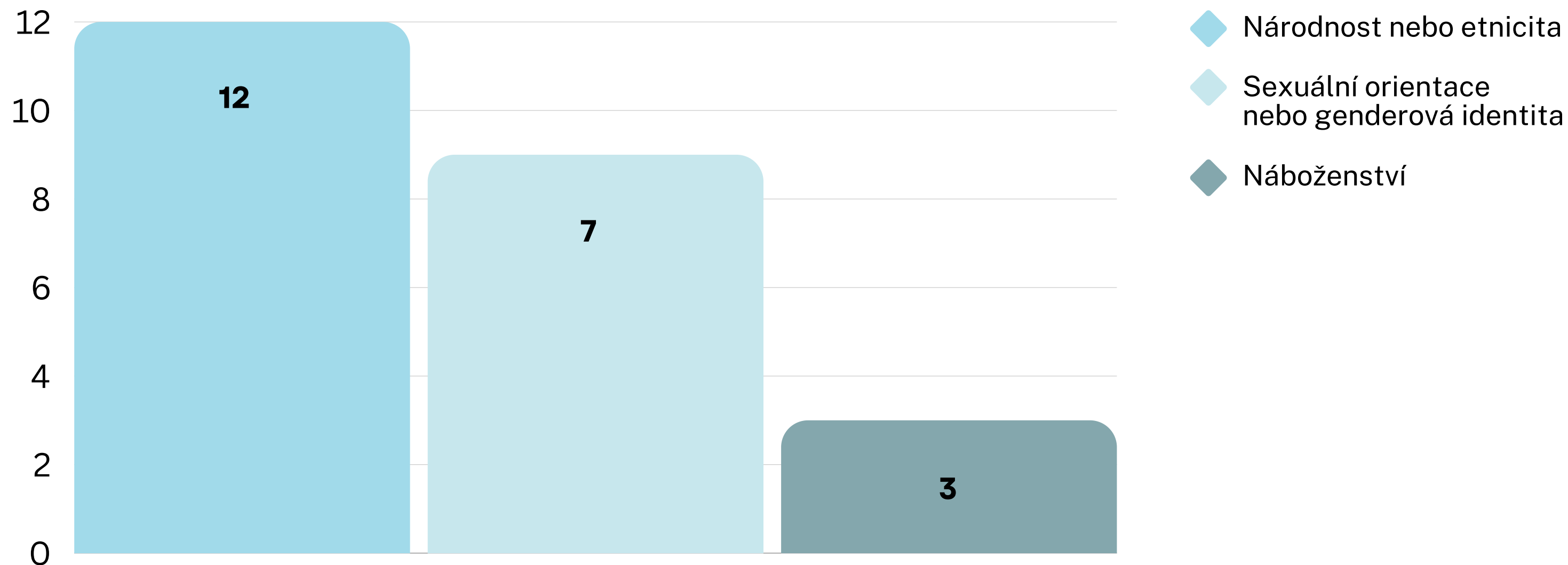
Členové vlády i Senátu přijali definici anticikanismu.

Soud rozhodl, že se stát musí omluvit hnutí Svoboda a přímá demokracie za uvedení ve zprávě ministerstva vnitra jako xenofobně zaměřenou populistickou skupinu.

Pokračovalo napětí mezi romskou a ukrajinskou komunitou.

Podle zprávy o extremismu Ministerstva vnitra dominovala v loňském roce antisystémová hnutí sympatizující se současným Ruskem.

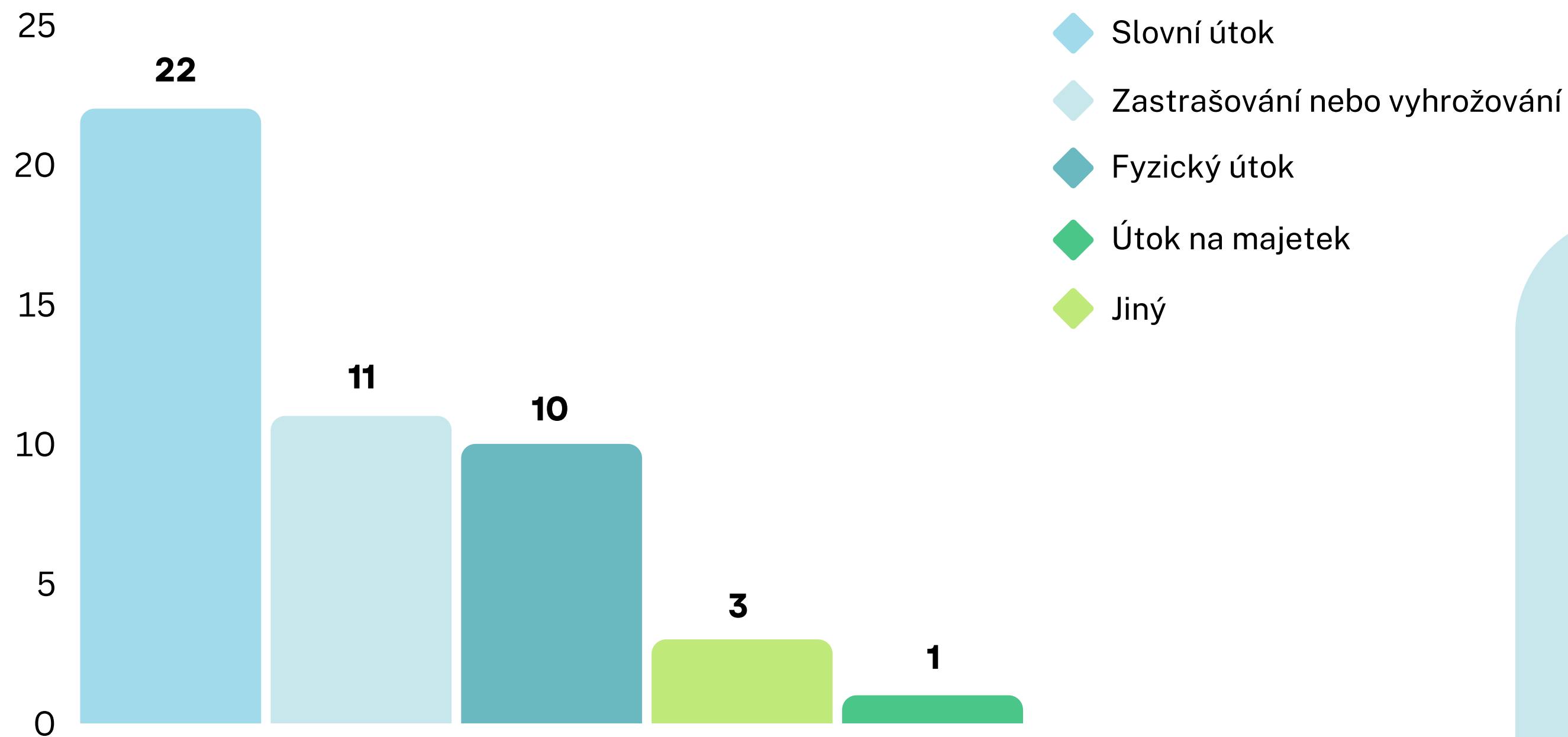
Pohnutka pachatelů

Nejvíce incidentů bylo spácháno pro národnost nebo etnicitu (12 případů) a pro sexuální orientaci nebo genderovou identitu (9 případů).

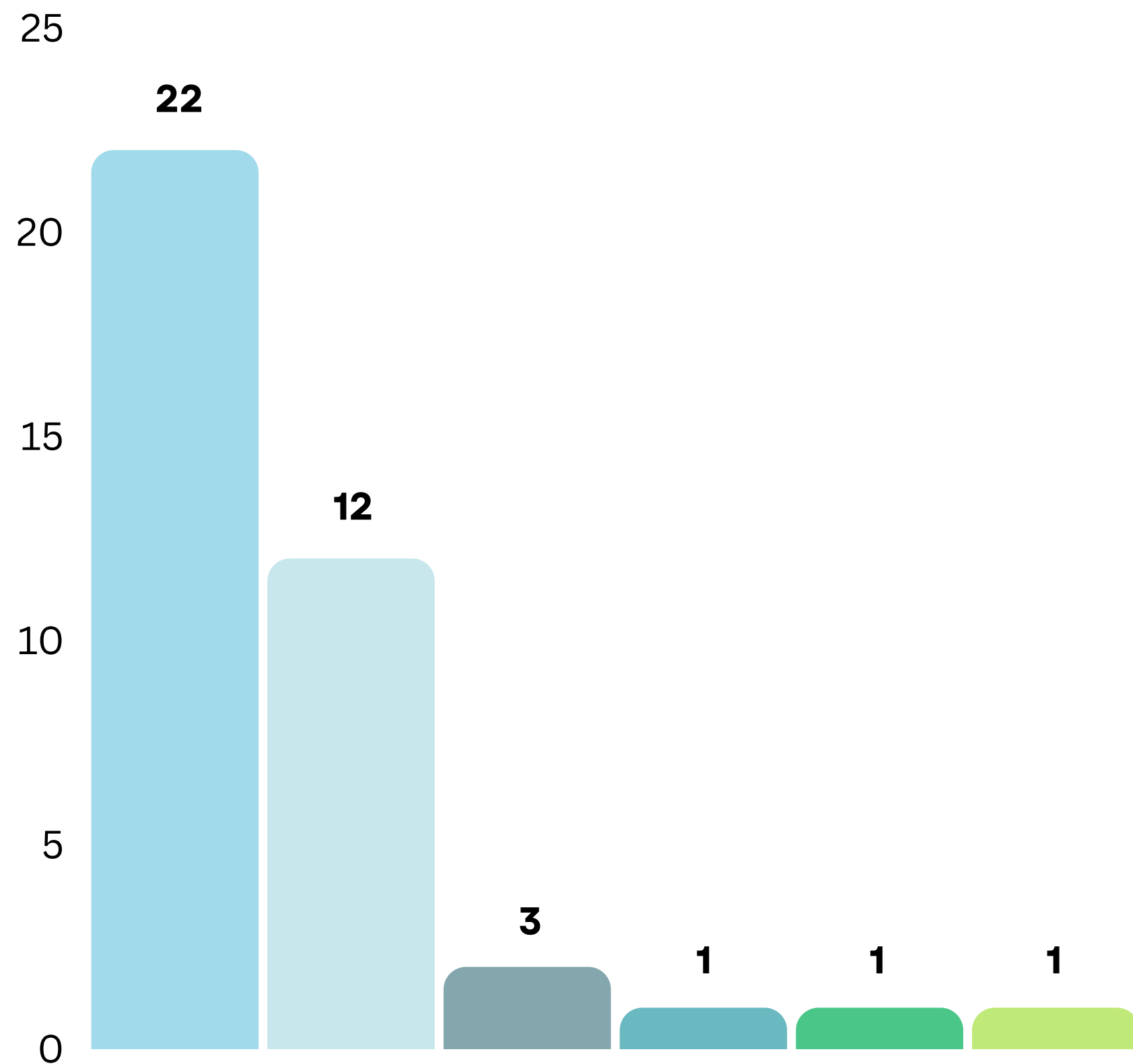
Co se týče národnosti a etnicity, v 5 incidentech se jednalo o ukrajinskou národnost, v dalších 3 o romskou národnost, ve 2 o ruskou a ve 2 o jinou národnost či etnicitu. Pohnutku sexuální orientace a genderové identity můžeme v 6 případech specifikovat jako útoky proti gayům a lesbám, ve 3 případech jako útoky proti trans lidem. Dva útoky byly namířeny proti lidem židovského vyznání a jeden proti křesťanskému.

Formy útoku

Nejčastější formou útoku bylo ve sledovaném období slovní násilí (22 případů), zastrašování a vyhrožování (11 případů) a fyzický útok (10 případů). Dále se objevily 3 jiné útoky a 1 útok na majetek.

Způsobená škoda

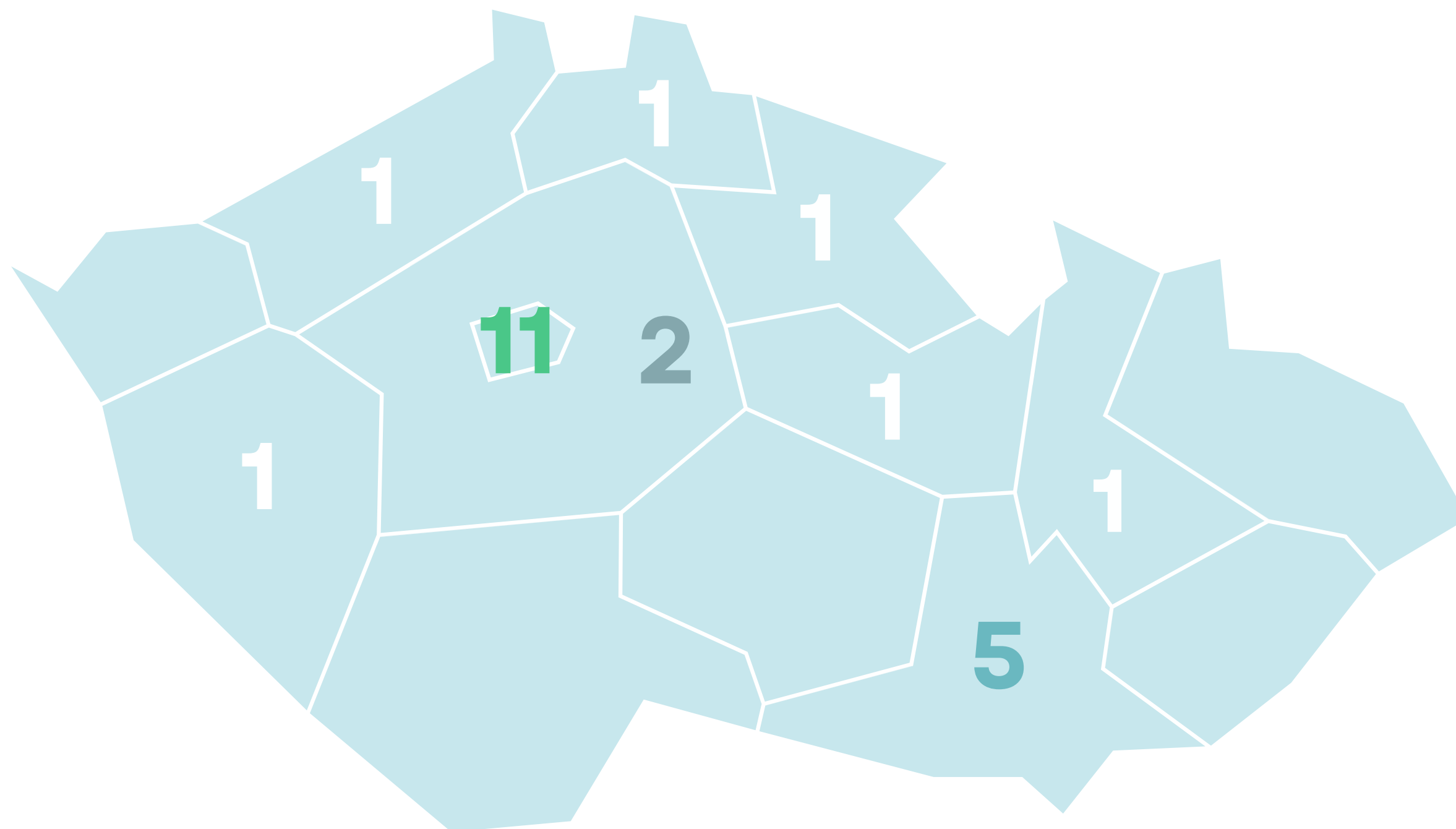

- ◆ Morální újma
- ◆ Psychická újma
- ◆ Majetková škoda menšího rozsahu (do 5 000 Kč)
- ◆ Újma na zdraví (léčení do 7 dní)
- ◆ Majetková škoda většího rozsahu (do 50 000 Kč)
- ◆ Újma na zdraví (léčení nad 7 dní)

Formám útoku částečně odpovídají způsobené škody. Nejčastěji se objevovala morální a psychická újma. Újma na zdraví byla zjištěna ve 4 případech. Majetková škoda se objevila ve 2 případech.

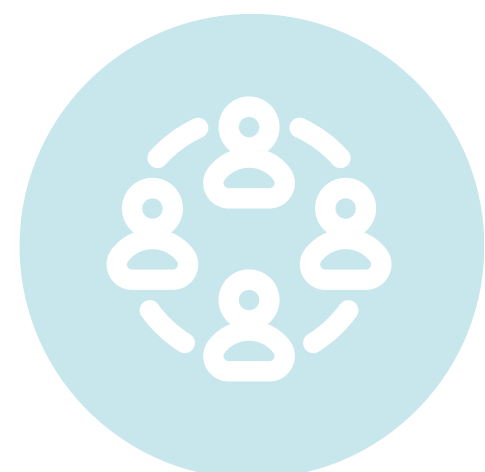

Incidenty dle kraje

Jako již tradičně bylo nejvíce předsudečných incidentů zjištěno v Praze (11 incidentů). Častěji byly útoky zaznamenány také v Jihomoravském (5 incidentů) a Středočeském kraji (2 incidenty).

Incidenty dle lokality

10

Veřejný prostor

8

Internet

2

Zaměstnání

2

Dopravní prostředky

1

Škola

1

Domov oběti

Při pohledu na bližší charakteristiky prostředí, kde se incidenty staly, rovněž pozorujeme určitou rozmanitost. Nejvíce incidentů bylo zjištěno ve veřejném prostoru (10 incidentů). Na druhém místě se nachází internet (8 incidentů). Dále se incidenty objevily v zaměstnání, dopravních prostředcích, škole a domově oběti.

Významné případy

Útoky kvůli přednášce

Na ženu, která měla přednášku týkající se queer lidí, se za několik dní navalila vlna předsudečných komentářů. Většinou se jednalo o nadávky, vyhrožování a sdílení jejích osobních údajů, jako je jméno, místo zaměstnání či vzhled prostřednictvím fotografií.

Útok na dobrovolníky

Rusky hovořící lidé napadli na Staroměstském náměstí dobrovolníky pracující ve stánku na podporu Ukrajiny. Nejdříve se u stánku vysmívali dění na Ukrajině a ptali se dobrovolníků, jak se jim líbí, že: „Rusové jebou Ukrajinu?“ Dobrovolníci se ohradili, že takhle mluvit nemohou, přičemž došlo k verbální potyčce a následně fyzickému napadení dobrovolníků. Napadení neměli žádné vážnější fyzické zranění, ale celý incident byl pro ně velmi psychicky náročný.

Zamířili na starší romský pár

Veřejně na ulici vyhrožoval starší muž romskému páru, že je zabije, a nadával jim do „černých opic“. Následně starší muž vytáhl na napadeného zbraň a namířil mu s ní do obličeje. Policejní orgán zahájil trestní stíhání z důvodu podezření ze spáchání trestného činu Nebezpečné vyhrožování dle § 353 trestního zákoníku. Soud uložil pachateli již pravomocným trestním příkazem trest odnětí svobody na 8 měsíců, podmíněně odložený na 18 měsíců, a trest propadnutí plynové zbraně.

Právní vývoj

Legislativa

Vláda dne 26. 4. 2024 předložila Poslanecké sněmovna návrh zákona na zřízení tzv. dětského ombudsmana. **(1)** Cílem je zřídit celostátní instituci k ochraně práv dětí, přičemž v zásadě půjde především o posílení pravomocí dosavadního veřejného ochránce práv. Nově by tak dětský ombudsman měl mít poměrně široké pravomoci ve vztahu ke kontrole dodržování práv dětí, a to jak ze strany orgánů veřejné správy, tak ze strany institucí, kam děti zpravidla docházejí či kde žijí. Specificky by se přitom měl dětský ombudsman zaměřit na otázky související s diskriminací či s ochranou práv dětí se zdravotním postižením. V některých případech bude moci rovněž vstupovat do řízení ve věcech péče soudu o nezletilé, a to zejména v případě neúspěšné intervence orgánu sociálně právní ochrany dětí v tomto řízení. Návrh zákona byl dne 24. 5. 2024 schválen v prvním čtení v Poslanecké sněmovně a přikázán k projednání výborům.

V druhé polovině dubna 2024 došlo ke zpracování jednotlivých připomínek k významné trestněprávní novele předložené dne 26. 3. 2024 do mezirezortního připomínkového řízení. Novela má zmírnit trestní postih u některých trestných činů (schvalování terorismu), ale také zavést některé nové trestné činy (např. v oblasti dětské pornografie) a umožnit rozšíření prvků v rámci restorativní justice. O novele bylo blíže psáno v I. kvartální zprávě z letošního roku.

Některé rezorty navrhují rozšířit předmětnou novelu rovněž o rozšíření tzv. předsudečných pohnutek jako přitěžujících okolností u některých trestných

činů, a sice o sexuální orientaci, pohlavní (resp. genderovou) identitu, zdravotní postižení, popř. o další pohnutky. Některé rezorty rovněž navrhují sjednocení rozsahu předsudečných pohnutek po vzoru přestupku podle § 7 odst. 3 písm. b) zákona o některých přestupcích, který obsahuje poměrně široký výčet různých identit, popř. navrhují rozšířit výčet jednotlivých identit i v rámci ustanovení § 42 písm. b), které vnímá jako přitěžující okolnost právě spáchání trestného činu z národnostní, rasové, etnické, náboženské, třídní či jiné podobné nenávisti (tj. z důvodu předsudků pachatele vůči oběti). **(2)**

Organizace In IUSTITIA podporuje rozšíření výčtu jednotlivých předsudečných pohnutek u dosavadních trestných činů demonstrativním způsobem a rovněž má za to, že je třeba v rámci kvalifikované skutkové podstaty postihovat předsudečnou pohnutku i u některých dalších trestných činů, kde tato pohnutka dosud není důvodem pro zvýšení trestní sazby. In IUSTITIA rovněž souhlasí s obdobným rozšířením výčtu předsudečných pohnutek u přitěžující okolnosti ve smyslu § 42 písm. b) trestního zákoníku.

V průběhu druhé kvartálu došlo v Parlamentu ke schválení zákona, který rozšiřuje definici trestného činu znásilnění na jakýkoli pohlavní styk realizovaný proti seznatelné vůli oběti a nově také zavádí trestný čin sexuální útok pro některé další formy sexuálního násilí. Podrobněji o tomto zákoně bylo referováno v předchozích kvartálních zprávách. Zákon byl dne 7. 6. 2024 podepsán prezidentem republiky a vejde v účinnost 1. 1. 2025. **(3)**

Vláda dne 10. 6. 2024 schválila legislativní návrh na potírání a prevenci domácího násilí, o němž jsme také podrobněji pojednávali v předchozích kvartálních zprávách. Lze shrnout, že tento zákon nově zavádí do občanského zákoníku právní definici pojmu „domácí násilí“ a posiluje práva obětí domácího násilí v civilním, trestním i správním řízení. Zákon rovněž nově mimo

jiné zavádí právo osoby přímo postižené přestupkem na doprovod důvěrníkem (obdobně jako je tomu v trestním řízení). Návrh bude nyní projednán v Poslanecké sněmovně. **(4)**

V rámci evropské legislativy došlo dne 14. 5. 2024 ke schválení směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, o níž jsme již také dříve referovali. Předmětná směrnice postihuje násilná jednání na ženách, včetně násilných jednání v kyberprostoru (kybernetické podněcování k nenávisti a násilí, kybernetické pronásledování a obtěžování, sdílení intimních fotografií bez souhlasu), sexuálního násilí a dalšího genderově podmíněného násilí. Směrnice také apeluje na členské státy, aby věnovaly zvýšenou pozornost násilí na ženách, které je spojeno s předsudečným, resp. diskriminačním motivem a postihovaly jej jako přitěžující okolnost. Směrnice také posiluje práva obětí, přičemž zdůrazňuje mimo jiné i právo na přiznání nároku na hmotné odškodnění v rámci trestního řízení. Členské státy mají povinnost směrnici implementovat do 14. června 2027. **(5)**

Dne 7. 5. 2024 přijala Rada ministrů členských zemí Evropské unie doporučení týkající se boje proti předsudečnému násilí. V rámci doporučení je konstatováno, že předsudečné násilí útočí na demokratické hodnoty, stabilitu společnosti a zásadním způsobem zasahuje důstojnost člověka. Zároveň doporučení zřetelně deklaruje, že předsudečné násilí má dopady nejen na jednotlivce, ale také na danou komunitu a na společnost jako celek. V rámci doporučení je navrhováno, aby členské státy v rámci boje proti předsudečnému násilí zejména

- věnovaly dostatečnou pozornost vzdělávání osob, které pracují s oběťmi trestných činů (policisté, soudci, státní zástupci...);

- prováděly monitoring předsudečného násilí pravidelným a systematickým sběrem dat o tomto fenoménu;
- poskytly obětem předsudečného násilí dostatečnou systémovou podporu směřující k motivaci obětí nahlašovat útoky a následně zajistit těmto obětem kvalitní právní zastoupení a psychologickou podporu;
- poskytly finanční podporu organizacím zaměřujícím na pomoc obětem předsudečného násilí;
- věnovaly pozornost prevenci předsudečného násilí prostřednictvím médií a prostřednictvím vzdělávání na školách;
- spolupracovaly na jednotlivých politikách v boji proti předsudečnému úsilí na národní úrovni s organizacemi na pomoc obětem trestných činů i na mezinárodní úrovni mezi členskými státy navzájem;
- přijaly v rámci trestního práva legislativní opatření, v rámci nichž bude předsudečné násilí trestáno přísněji a kde předsudečný motiv bude zahrnovat co možná nejširší výčet osobnostních charakteristik. **(6)**

Předmětné doporučení v zásadních bodech plně koresponduje se stanovisky organizace In IUSTITIA.

Judikatura

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 52/23

Plénum Ústavního soudu zrušilo zákonnou úpravu, která po trans lidech vyžadovala chirurgický zákrok včetně sterilizace a přeměny pohlavních orgánů v případě, že chtěli úředně změnit své pohlaví. Ústavní soud došel k závěru, že takové požadavky jsou v rozporu se základními právy na tělesnou integritu a osobní autonomii ve spojení s lidskou důstojností. Současně odložil

vykonatelnost nálezu do 30. června 2025, čímž dal zákonodárci prostor přijmout novou úpravu respektující základní práva trans lidí. Navrhovatelem byl trans muž, který si přeje změnit své právní pohlaví bez podstoupení uvedeného chirurgického zákroku. Nezbylo mu tedy než se obrátit na Ústavní soud. Ten následně uznal, že dosavadní zákonná úprava „statusové“ změny pohlaví skutečně představuje významný zásah buď do tělesné integrity trans lidí, protože pro uznání této změny stát vyžaduje podstoupení chirurgických zákroků, nebo do jejich práva na sebeurčení a osobní autonomii, neboť bez podstoupení vyžadovaných chirurgických zákroků nemohou vystupovat plně v souladu se svojí vážně vnímanou identitou. Soud sice uznal legitimní zájem státu na zajištění právní jistoty a na zabránění svévolným či účelovým změnám pohlaví, současně však zdůraznil, že nynější požadavky jsou nepřiměřené a porušují lidskou důstojnost. Navrhl zákonodárci možné šetrnější způsoby vedoucí ke stejnému cíli, například využití posudků nezávislých sexuologů či časových testů, aby byla zajištěna autenticita statusové změny pohlaví. Konečná právní úprava však bude záležet jen a pouze na Parlamentu ČR, který má k jejímu přijetí čas do konce června 2025.

Nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/24

Nález se primárně zabýval pojistným plněním, jeho samou podstatou však bylo posouzení otázky, zda má škůdce povinnost odčinit sekundární oběti (pozůstalé osobě blízké) jinou újmu, než způsobené duševní útrapy podle § 2959 občanského zákoníku (OZ). V tomto konkrétním případě stěžovatelka – pozůstalá po obětech dopravní nehody, která po úmrtí svých blízkých upadla do těžkých depresí – požadovala náhradu za ztrátu na (svém) výdělku po dobu pracovní neschopnosti, náhradu za ztrátu na (svém) výdělku při invaliditě a zaplacení náhrady (svých vlastních) účelně vynaložených nákladů léčení. Odvolací i dovolací soud však odmítly stěžovatelce požadované částky

přiznat s odůvodněním, že se měla správně domáhat nároku dle § 2959 OZ, a nikoli nároků dle § 2958 OZ. Stěžovatelky se nakonec zastalo plénum Ústavního soudu, které ve svém nálezu Pl. ÚS 14/24 připomnělo, že z práva na ochranu tělesné a duševní integrity podle čl. 7 odst. 1 Listiny vyplývá princip úplné náhrady újmy, majetkové i nemajetkové, tomu, kdo tuto újmu utrpěl. Druhotné (sekundární) oběti (zpravidla osobě pozůstalé) může podle Ústavního soudu vlivem úmrtí osoby blízké vzniknout nejen újma na soukromém a rodinném životě zahrnující duševní útrapy ve smyslu § 2959 OZ, ale jako primárně poškozené osobě i újma na zdraví. Nakonec Ústavní soud uvedl, že zjištění a objektivní prokázání zásahu do psychického zdraví jednotlivce není z povahy věci nijak snadné, kdy je důležité odlišit lékařsky zjiřitelný zásah do tělesné a duševní integrity (zřejmě nejčastěji psychické onemocnění) od „pouhého“ zásahu do soukromého a rodinného života.

Usnesení Ústavního soudu ohledně Vsetína

Mluvčí Ústavního soudu Kamila Abbasi informovala o tom, že Ústavní soud odmítl první z několika stížností města Vsetín, týkajících se zvýšeného odškodnění pro romské rodiny vystěhované městem mimo kraj. Ústavní soud stížnost shledal zčásti nepřipustnou a zčásti zjevně neopodstatněnou. Již v březnu 2023 přitom Ústavní soud zamítl žádost Vsetína o odklad vykonatelnosti rozhodnutí Nejvyššího soudu, který odškodnění pro čtyři rozvětvené rodiny navýšil na 1,825 milionu Kč. Argumentaci města Vsetína přitom označil za paušalizující, stigmatizující a předsudečnou. Vsetín totiž v žádostech o odklad vykonatelnosti tvrdil mimo jiné to, že pokud nyní odškodnění vyplatí a poté uspěje s ústavní stížností, těžko peníze vymůže zpět, neboť podle „mnoholeté zkušenosti“ prý exekuce u Romů nevedou k dobrovolnému splnění povinnosti. Takováto argumentace se u Ústavního soudu samozřejmě nesečkala s úspěchem.

Ústavní soud současně odmítl také stížnost jedné z rodin, která naopak usilovala o vyšší odškodnění. Několik dalších stížností, jak od města Vsetín, tak od vystěhovaných Romů, ještě čeká na rozhodnutí.

Rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva ve věci č. 190/2020

Evropský výbor pro sociální práva v dubnu zveřejnil své rozhodnutí z října loňského roku o kolektivní stížnosti podané Evropským centrem pro práva Romů (ERRC) proti České republice. Evropský výbor jednomyslně rozhodl, že skutečnost, že ČR nerealizuje sběr etnických údajů o dětech nacházejících se v institucionální péči státu, je v rozporu s články 16 a 17 Evropské sociální charty ve spojení se zákazem diskriminace stanoveným v preambuli Charty.

Společenské ovzduší

Politická reprezentace

Vláda přijala definici anticikanismu ve znění: „vyjadřování a jednání jedinců, strategie a praxe institucí, které vedou k marginalizaci či vylučování Romů, devalvování romské kultury a životního stylu, fyzickému násilí či projevům nenávisti namířených proti Romům i dalším jedincům a skupinám, které jsou považovány za ‚Cikány‘.“ **(7)** Definici anticikanismu přijal rovněž Senát, ovšem senátní verze více odpovídá anglickému originálu, který v roce 2020 přijala Mezinárodní aliance pro připomínání holocaustu. **(8)**

Ministerstvo školství představilo opatření, která mají vést ke snížení podílu romských žáků ve speciálních třídách a školách. Je to reakce na dlouhodobou kritiku od Amnesty International za faktickou segregaci romských žáků. Reformou by měl projít poradenský systém a podpora škol. **(9)** Ministerstvo také vydalo u příležitosti Mezinárodního dne Romů nové vzdělávací materiály, které mají rozšiřovat povědomí o historii, tradicích a současném životě Romů a Sintů v Česku. **(10)**

Vláda schválila zákon o podpoře bydlení, který má pomoci lidem ohroženým bytovou nouzí. Zaměřovat se bude hlavně na rodiny s dětmi a seniory. **(11)**

Poslanecká sněmovna navrhla prezidentovi k udělení státního vyznamenání mimo jiné romského aktivistu Čeňka Růžičku a hudebníka Antonína Gondolána. **(12)**

Prezident Petr Pavel navštívil litvínovskou sociálně vyloučenou lokalitu Janov. V místním Sousedském domě Libuše diskutoval s lokálními politiky, úředníky i zástupci neziskových organizací. **(13)**

V Poslanecké sněmovně se 10. dubna uskutečnila panelová diskuse „Romové v demokracii“, záštitu poskytli předsedkyně sněmovny Markéta Pekarová Adamová a poslanec Jiří Navrátil. **(14)**

Hnutí ANO se v Evropském parlamentu spojilo s maďarskou stranou Fidesz Viktora Orbána a rakouskou krajně pravicovou Svobodnou stranou Rakouska. Společně chtějí v parlamentu založit novou frakci Patriots for Europe. **(15)**

Neziskové organizace poskytující sociální služby opakovaně vyzývaly lídry vládních stran, aby vrátili peníze z jiných unijních fondů zpět do Evropského sociálního fondu. Pokud se to nestane, hrozí kvůli nedostatku financí omezení poskytovaných služeb. **(16)**

Rada Evropy vyzvala Českou republiku, aby lépe chránila menšinové jazyky. **(17)**

Vedle pokračující segregace romských žáků kritizovala Amnesty International Českou republiku také kvůli diskriminaci uprchlíků nebo nerovnému postavení sexuálních menšin. **(18)**

Místní samospráva

V Plzni už dva roky působí Platforma pro zlepšení integrace Romů v Plzeňském kraji. Díky tomu vznikla Rada Romů a fungují i další aktivity usilující o větší zapojení Romů do veřejného a politického života. **(19)**

Praha postaví dva nové bytové domy na Černém Mostě, které by měly přispět k řešení bytové krize. **(20)**

Radnice Prahy 3 si nechala udělat průzkum mezi tamními Romy, který odhalil, že se respondenti sice cítí bezpečně, ale zažívají diskriminaci na trhu s bydlením. **(21)**

Na březnovém zasedání městského zastupitelstva v brněnských Černovicích se starostka a poslankyně za hnutí STAN Petra Quittová urážlivě vyjadřovala o romské rodině, která se do Černovic po letech vrátila, protože tady její

členové koupili dům. „Tak a nás to taky štve, protože my jsme byli rádi, že jsme se jich zbavili a máme je zpátky,“ prohlásila například Quittová. **(22)** Navzdory výzvam Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Romské Rady v Brně Quittová odmítla na své funkce rezignovat. **(23)**

Sokolov ukončí desetiletou spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. **(24)**

Obyvatelé ostravské Bedřišky čelí další hrozbě vystěhování. Vedení městské části chce, aby se do pěti let všichni odstěhovali a slibuje náhradní ubytování, čemuž ale místní lidé po dřívějších zkušenostech nevěří. Postup městské části kritizují také místní Piráti, kteří Bedřišku označují za dobrý příklad mezietnického soužití. **(25)**

Ústavní soud odmítl stížnost Vsetína kvůli zvýšenému odškodnění pro vystěhované romské rodiny. **(26)** Město si chce stěžovat u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. **(27)**

Krajní pravice

Obvodní soud pro Prahu 7 rozhodl, že se stát musí omluvit hnutí Svoboda a přímá demokracie za to, že ho ministerstvo vnitra ve své zprávě označilo za xenofobně zaměřenou populistickou skupinu, která rozdmýchává předsudečnou nenávist. Ministerstvo vnitra se plánuje odvolat. **(28)**

Podle zprávy ministerstva vnitra o extremismu a předsudečné nenávisti za rok 2023 dominovala v českém prostředí antisystémová hnutí inklinující k současnému ruskému režimu. Scénu ovlivnily i neshody mezi členy romské a ukrajinské komunity. **(29)**

Kapitán fotbalové Sparty Ladislav Krejčí byl vyfotografován, jak podepisuje dres s číslem 88 a nápisem „Jude Slavia“. Krejčí se od rasistického nápisu distancoval a slíbil, že si dá pozor, aby se to příště neopakovalo. **(30)**

Ve volbách do Evropského parlamentu kandidovala řada prorusky orientovaných politiků, dezinformátorů a extremistů. **(31)** Vztah k nacistické symbolice před volbami vysvětloval i Filip Turek kandidující za Přísahu Roberta Šlachty. Objevily se fotografie, kde má helmu odkazující k řeckému neofašistickému hnutí Zlatý úsvit nebo svícen s nacistickým hákovým křížem. **(32)**

Bezpečnostní složky

Policie začala vyšetřovat napadení Romů ve Svitavách. Podle napadených na ně muž vytáhl sekeru a zbraň, vyhrožoval jim smrtí a nadával do černých opic. Policie rasový motiv vyloučila. **(33)**

Policie se zabývá případem páru, který v Plzni při průjezdu Konvoje svobody k připomínce osvobození Plzně mával vlaječkou se svastikou. Dvojice je podezřelá z podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka. **(34)**

Média a sociální sítě

Slovenský zpěvák Paľo Habera sdílel na Instagramu fotografii, na které je spolu s romskými dělníky ze Slovenska, kteří jezdí za prací do Čech. Ke snímku připojil komentář, v němž vyjádřil hrdost na to, že muži dělají Slovensku v zahraničí dobré jméno. **(35)**

Pražská výstava v Clam-Gallasově paláci představila osudy holokaustu přeživších Romů a Sintů. Návštěvníci si mohli prohlédnout autentické rodinné fotografie a poslechnout audiozáznamy vzpomínek. Poprvé byl také vystavený originál deníku partyzána Josefa Serinka. **(36)**

Muzeum romské kultury otevřelo Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách, který stojí v Letech u Písku na místě bývalého koncentračního tábora pro Romy. Slavnostního otevření se účastnil i prezident Petr Pavel nebo předseda vlády Petr Fiala. **(37)**

Jednatřicet českých měst se připojilo k veřejnému čtení jmen obětí holokaustu, kterou od roku 2006 organizuje Institut Tereziánské iniciativy. **(38)**

V Praze proběhl další ročník Světového romského festivalu Khamoro. **(39)**

Veřejnost

Mezi romskou a ukrajinskou komunitou přetrvávalo napětí. Například v Mostě došlo k potyčce čtyř osob. **(40)** Po napadení Roma mužem z Ukrajiny v Kutné Hoře demonstrovalo několik set místních Romů. **(41)** Reakcí na událost byl i kulatý stůl, kterého se zúčastnila také zmocněnkyně pro romskou menšinu Lucie Fuková nebo starosta města Lukáš Seifert. **(42)**

Rok po smrti Roma Nikolase D. na brněnské přehradě vydali členové Rady Romů města Brna prohlášení. Nesouhlasí se zprošťujícím rozsudkem, podle něhož jednal muž původem z Ukrajiny, který Nikolase D. smrtelně zranil, v nutné obraně. **(43)**

Ministr vnitra Vít Rakušan oznámil, že v roce 2023 převažovaly mezi nenávisnými skutky útoky na lidi z Ukrajiny. **(44)**

Ombudsman Stanislav Křeček spustil spolu s vládní zmocněnkyní pro záležitosti romské menšiny Lucií Fukovou kampaň představující možnosti obrany před diskriminací. **(45)**

Česká obchodní inspekce odhalila v roce 2023 během kontrol 8 případů diskriminace, v jednom z nich odmítl taxikář svézt muže romského původu. **(46)**

Ze šetření Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí vyplývá, že Romové dostávají v práci častěji smlouvy na dobu určitou nebo pracují bez uzavřené smlouvy. **(47)**

Odvolací komise snížila trest trenérovi fotbalové Dukly Praha Petru Radovi za rasistickou urážku. Kvůli výroku „zoufalče cikánskej“ má 3 měsíce zákazu činnosti a musí zaplatit pokutu 80 000 Kč. **(48)**

Členové České unie židovské mládeže a neformálního Sdružení mladých Romů společně odsoudili nárůst projevů antisemitismu a anticikanismu na fotbalových a hokejových stadionech v Česku. **(49)**

Poznámky k metodologickým charakteristikám zprávy

Případy popsané v kvartální zprávě jsou ty, které byly zaregistrovány zaměstnanci a zaměstnankyněmi organizace In IUSTITIA během terénní práce a vlastního monitoringu médií a internetu. Dále některé případy nahlásili sami poškození či svědci.

Předsudečná pohnutka je v této zprávě identifikována jako předběžná – expertní. In IUSTITIA se snaží incidenty, které byly zaznamenány jejími silami, ověřovat, a to zejména ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. V kvartálních zprávách se nevyskytují incidenty, které In IUSTITIA přejímá z policejních statistik po uplynutí kalendářního roku do příslušných výročních zpráv o stavu předsudečného násilí v ČR. Z toho důvodu se údaje obsažené v kvartálních zprávách a výroční zprávě za daný rok budou nezbytně lišit.

S ohledem na interpretaci prezentovaných dat je třeba dále doplnit, že u kategorií typu škody, formy útoku a pohnutky platí, že incident mohl být charakterizován více než jedním znakem. Například jeden incident mohl být zaregistrován jako protiromský a protimuslimský zároveň. U některých případů naopak mohly být znaky neznámé nebo zatím neobjasněné. Proto je nutno k jejich interpretaci přistupovat opatrně.

Podrobněji je metodika monitorování předsudečného násilí zpracována ve výročních zprávách.

Neprošlo jazykovou korekturou.